Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN 2786-5274 (Print)
DOI:10.52058/2786-5274-2025-4(44)

Ми б'ємось за те, чому
нема ціни в усьому світі —
за Батьківщину.
О. Довженко

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ"
СЕРІЯ "ПРАВО"
СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"
СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"
СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

№ 4(44) 2025

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)

Випуск № 4(44) 2025

Київ – 2025

УДК 378.018.8:502-051]:378.017:331.54-047.22]:303.01](045)

https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4(44)-1210-1218

Душечкіна Наталія Юріївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хімії та екології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, https://orcid.org/0000-0002-4203-7122

Совгіра Світлана Василівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії та екології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, https://orcid.org/0000-0002-8742-7773

Кочубей Олена Василівна доктор філософії, викладач кафедри хімії та екології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, https://orcid.org/0000-0002-5047-6694

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЕКОЛОГІВ

Анотація. У статті розглянуто теоретичні основи формування іншомовної комунікативної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх екологів. Обґрунтовано необхідність вивчення іноземних мов як складової частини фахової підготовки, оскільки сучасна екологічна діяльність має виражений міжнародний характер і потребує активної участі у міжкультурному професійному спілкуванні. Проаналізовано структуру іншомовної комунікативної компетентності, до складу якої входять мотиваційний, функціональний та рефлексивний компоненти, а також визначено критерії її сформованості.

У статті висвітлено психолого-педагогічні умови формування мотивації студентів до вивчення іноземної мови, зокрема через акмеологічний підхід та усвідомлення професійної значущості іншомовної компетентності. Представлено чинники навчального середовища, які сприяють розвитку інтересу до вивчення іноземних мов і формуванню позитивного ставлення до навчальних дисциплін. Зроблено висновок, що розвиток іншомовної комунікативної компетентності тісно пов’язаний з професійною мотивацією, пізнавальним інтересом і залученням студентів до змістовно насиченої, професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

У статті запропоновано підходи до оптимізації процесу іншомовної освіти майбутніх екологів, зокрема впровадження експериментального курсу, застосування активних методів навчання, забезпечення участі студентів у міжнародній екологічній взаємодії. Теоретична значущість дослідження

полягає у систематизації знань про іншомовну комунікативну компетентність, практична - у визначенні педагогічних умов її ефективного формування в умовах сучасного закладу вищої освіти.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, професійна підготовка екологів, мотивація, міжкультурна комунікація, іноземна мова, навчальна діяльність, екологічна освіта.

Dushechkina Nataliia Yuriivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Chemistry, and Ecology Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, https://orcid.org/0000-0002-4203-7122

Sovhira Svitlana Vasylivna Doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the Department of Chemistry and Ecology, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, https://orcid.org/0000-0002-8742-7773

Kochubei Olena Vasylivna Doctor of Philosophy, Lecturer at the Department of Chemistry and Ecology, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, https://orcid.org/0000-0002-5047-6694

THEORETICAL ASPECT OF FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF ENVIRONMENTALISTS

Abstract. The article explores the theoretical foundations of the formation of foreign language communicative competence in the process of professional training of future environmental specialists. The necessity of learning foreign languages as an integral component of professional preparation is substantiated, since modern environmental activity is characterized by a pronounced international orientation and requires active participation in intercultural professional communication. The structure of foreign language communicative competence is analyzed, including motivational, functional, and reflexive components, as well as the criteria for their development.

The study highlights the psychological and pedagogical conditions for the formation of students' motivation to learn foreign languages, particularly through an acmeological approach and an awareness of the professional significance of communicative competence. It presents factors of the educational environment that contribute to the development of students' interest in language learning and the formation of a positive attitude toward academic disciplines. The findings emphasize the close interconnection between the development of foreign language communicative competence, professional motivation, cognitive interests, and students' involvement in meaningful, professionally oriented communicative activities.

The article proposes approaches to optimizing the process of foreign language education for future environmental specialists. These include the implementation of an experimental course, the use of active teaching methods, and the engagement of students in international environmental collaboration. The theoretical value of the research lies in the systematization of knowledge about foreign language communicative competence, while the practical value consists in identifying pedagogical conditions for its effective formation within modern institutions of higher education.

Keywords: foreign language communicative competence, professional training of environmental specialists, motivation, intercultural communication, foreign language, educational activity, environmental education.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується активним переосмисленням змісту і технологій підготовки фахівців у контексті глобалізації, інтеграції в європейський освітній простір та інтернаціоналізації вищої школи [10]. В цих умовах істотно зростає значущість формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей, зокрема майбутніх екологів, як обов'язкової складової їхньої професійної компетентності [1, 2]. Це обумовлено потребою в ефективному здійсненні міжнародної наукової, освітньої та практичної співпраці, участі у глобальних проєктах, пов'язаних із захистом довкілля, реалізації транскордонних екологічних ініціатив, доступі до актуальних наукових джерел іноземними мовами.

Професійна діяльність еколога передбачає не лише ґрунтовну теоретичну підготовку в галузі природничих наук, а й високий рівень комунікативної компетентності, здатність до ефективної взаємодії з фахівцями суміжних галузей, владними структурами, громадськістю та міжнародними партнерами. Враховуючи зростаючу роль екологічної безпеки у світі, еколог-професіонал має бути здатним донести зміст і значення екологічної інформації доступною та точною мовою, у тому числі іноземною. Відтак, іншомовна комунікативна компетентність виступає не лише важливою умовою професійної мобільності випускника, але й необхідною запорукою успішної реалізації ним своїх функцій у професійному середовищі.

Разом із тим аналіз освітньої практики свідчить про низку суперечностей: між вимогами до рівня іншомовної підготовки екологів та реальним її станом у більшості ЗВО; між потребами сучасного ринку праці в екологах, здатних здійснювати міжкультурну комунікацію, та недостатнім обсягом годин, відведених на вивчення іноземних мов у навчальних планах; між загальнокультурним і фаховим спрямуванням іншомовної підготовки та необхідністю забезпечення саме професійно орієнтованої іншомовної комунікації. Наявні навчальні програми з іноземної мови часто не враховують специфіки екологічної діяльності, а методи викладання - не завжди відповідають принципам інтеграції мовного та професійного контекстів.

Також виявляється недостатній рівень сформованості мотиваційної сфери студентів щодо вивчення іноземної мови. Студенти не завжди усвідомлюють значущість іншомовної комунікації для майбутньої професійної реалізації, що знижує ефективність навчального процесу. Нерідко спостерігається формальний підхід до засвоєння мовного матеріалу, слабка практична спрямованість занять, відсутність умов для використання мови в автентичних професійних ситуаціях.

Таким чином, проблема формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх екологів набуває особливої актуальності. Вона потребує теоретичного осмислення та практичного вирішення шляхом оновлення методологічних підходів до організації мовної освіти у контексті професійної підготовки. Особливої уваги заслуговує пошук ефективних педагогічних умов, які забезпечують розвиток усіх компонентів іншомовної комунікативної компетентності - мотиваційного, функціонального та рефлексивного - із урахуванням професійної спрямованості фаху «екологія».

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблема формування іншомовної комунікативної компетентності в сучасній науці розглядається на перетині філології, педагогіки, психології та акмеології, що зумовлює її багатовекторність і теоретико-практичну значущість. У численних наукових розвідках обґрунтовано значення іншомовної підготовки у системі професійної освіти фахівців нефілологічних спеціальностей, зокрема майбутніх екологів. Серед дослідників, які зробили внесок у розвиток цієї теми, слід відзначити Л. Борозенець, Н. Гавриленко, О. Григоренко, М. Євдокімова, Е. Комарова, О. Метьолкіну, Ю. Маслова, О. Фадєйкіна та ін., які акцентують увагу на інтегративній природі іншомовної комунікативної компетентності, її структурних компонентах і методах формування.

Окремі аспекти іншомовного професійного спілкування, пов’язані із формуванням ділових комунікативних умінь, були предметом вивчення таких науковців, як С. Бучацька, О. Гринчишин, Л. Онуфрієва. У роботах цих авторів підкреслено важливість професійної спрямованості мовної освіти, необхідність опори на аутентичні джерела, ситуативність та діяльнісний характер навчання.

Методичні підходи до розвитку іншомовної компетентності викладено у працях вітчизняних і зарубіжних фахівців: І. Баценко, В. Борщовецької, О. Ізмайлової, Е. Мірошниченка, Ю. Пассова, О. Тарнопольського, Р. Елліса (R. Ellis), І. Нейшн (I. Nation), Н. Шмітта (N. Schmitt), В. Віддовсона (W. Widdowson) та ін. Ці автори пропонують різні моделі організації мовного навчання, включаючи комунікативно-орієнтований підхід, метод проектів, інтеграцію контенту та мови (CLIL), інтенсивне та комп’ютеризоване навчання.

Теоретико-педагогічні засади розвитку професійної мотивації в освітньому процесі обґрунтовані в працях О.В. Москаленко, яка розробила акмеологічну концепцію професійного самосвідомлення, вказуючи на ключову

роль мотиваційної сфери у становленні готовності до професійної діяльності [7]. Психолого-педагогічні умови мотивації вивчення іноземних мов досліджували також А.К. Маркова, Н.Б. Нестерова, І.Г. Герберт, які підкреслювали значення пізнавального інтересу, позитивної емоційної атмосфери та особистісного сенсу навчальної діяльності.

У вітчизняному дискурсі формування іншомовної компетентності екологів як складової екологічної освіти розглядали Н.В. Рубель, М.І. Томчук, С.М. Бучацька. Вони акцентували увагу на професійній доцільності володіння іноземною мовою у сфері екології, необхідності участі майбутніх фахівців у міжнародних проєктах та конференціях, доступі до світових інформаційних ресурсів.

Однак, попри значну кількість публікацій, в науковому полі залишається недостатньо опрацьованим питання комплексного підходу до формування іншомовної комунікативної компетентності саме у студентів екологічних спеціальностей, з урахуванням їх професійної спрямованості, психологічних особливостей, навчальної мотивації та міжкультурного контексту. Необхідність дослідження педагогічних умов, які б забезпечили якісне інтегрування мовної та фахової підготовки екологів, зумовлює актуальність і своєчасність проведеного дослідження.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та визначити ефективні педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх екологів у процесі їхньої професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу

Формування іншомовної комунікативної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх екологів є одним із пріоритетних напрямів модернізації мовної освіти у закладах вищої освіти. З огляду на зростаючі виклики глобального екологічного середовища та активізацію міжнародної співпраці, екологічна освіта має виходити за межі традиційної дисциплінарності й передбачати розвиток здатності до міжкультурної комунікації, мовної гнучкості та професійної мобільності.

В умовах інтеграції у європейський освітній простір вимоги до рівня володіння іноземною мовою зростають, особливо для фахівців таких спеціальностей, як «Екологія», що передбачають участь у транснаціональних дослідницьких ініціативах, роботу з міжнародною документацією, проведення наукових комунікацій, звітності, участь у конференціях, форумах, консультаціях з іноземними партнерами. Відтак, іншомовна комунікативна компетентність (ІКК) постає не лише як частина загальної мовної підготовки, але як специфічна професійна характеристика, що має бути інтегрована у зміст підготовки екологів.

В умовах сучасної педагогічної парадигми ІКК трактується як цілісне інтегративне утворення, яке поєднує знання, уміння, навички, а також здатності до міжкультурної, міжмовної та професійної взаємодії. Структурно

ІКК охоплює три компоненти: мотиваційний компонент, що виражається у внутрішньому прагненні до вивчення іноземної мови з метою її професійного застосування, розумінні практичної значущості іншомовної комунікації для майбутньої діяльності; функціональний компонент, що забезпечує володіння мовленнєвими навичками у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, читання, письмо – із застосуванням професійно орієнтованої лексики; рефлексивний компонент, який передбачає здатність до самоспостереження, аналізу й оцінювання власної іншомовної діяльності, вміння виявляти та коригувати комунікативні помилки.

У межах дослідження було виявлено, що традиційна система викладання іноземної мови у ЗВО недостатньо орієнтована на професійні потреби майбутніх екологів. Навчальні програми здебільшого зосереджуються на загальнокультурних аспектах мови, а фахова лексика, теми та ситуації, пов'язані з екологічною діяльністю, представлені в обмеженому обсязі. Крім того, відзначається формальний підхід до мовної практики, низький рівень мотивації студентів та недостатня інтеграція мовних і професійних дисциплін.

З метою подолання вказаних суперечностей було запропоновано комплекс педагогічних умов формування ІКК у майбутніх екологів: органічна інтеграція фахового контенту в навчальні курси іноземної мови, що забезпечується добором професійно орієнтованих текстів, термінології, тематичних модулів; опора на діяльнісний підхід із використанням проєктної діяльності, кейсів, рольових ігор, симульованих професійних ситуацій; застосування інноваційних технологій навчання, зокрема мультимедійних ресурсів, платформ для онлайн-взаємодії, інструментів доповненої реальності; формування внутрішньої мотивації шляхом включення студентів у міжнародну професійну взаємодію; моніторинг сформованості ІКК через впровадження рефлексивних практик, самооцінювання, аналізу прогресу.

У ході дослідження був розроблений та апробований експериментальний курс «Іноземна мова для екологів: комунікація і професія», який складався з модулів на теми: «Екологічна політика ЄС», «Кліматичні зміни», «Оцінка впливу на довкілля», «Зелена енергетика», «Міжнародні екологічні стандарти» [8, 9]. Завдання охоплювали читання та переклад текстів, обговорення проблемних питань, підготовку виступів, створення власних проєктів, участь у дискусіях, моделювання ситуацій міжнародного екологічного співробітництва. Перевагою курсу було те, що мовна діяльність реалізувалася у фаховому контексті, наближеному до реальних потреб майбутніх професіоналів.

Результати педагогічного експерименту показали позитивну динаміку за всіма критеріями: студенти демонстрували підвищення рівня іншомовної мовленнєвої активності, розширення словникового запасу, підвищення впевненості у професійній комунікації, зростання мотивації до самонавчання. Особливо важливим результатом стало формування усвідомленої потреби у

вивченні іноземної мови як інструменту професійного зростання, що свідчить про якісні зміни у ставленні до навчального процесу.

Формування іншомовної комунікативної компетентності екологів доцільно здійснювати на основі принципів міждисциплінарності, контекстності, культурної чутливості, професійної релевантності. Успішність реалізації цього процесу значною мірою залежить від кадрового потенціалу викладачів, їхньої здатності інтегрувати мовний і фаховий зміст, формувати динамічне, відкрите до змін освітнє середовище, орієнтоване на розвиток особистості майбутнього спеціаліста.

Таким чином, ефективне формування іншомовної комунікативної компетентності можливе за умов поєднання змістовної, методичної та організаційної інноваційності навчального процесу. ІКК має розвиватися як інтегрований компонент професійної компетентності, який визначає здатність еколога до міжкультурного діалогу, професійного обміну, участі в міжнародних екологічних ініціативах і відповідального виконання фахових обов'язків у глобалізованому світі.

Висновки

У результаті проведеного дослідження встановлено, що іншомовна комунікативна компетентність є необхідним складником професійної підготовки майбутніх екологів, оскільки сучасна екологічна діяльність має виразно міжнародний характер і передбачає активну участь у міжкультурній взаємодії, спілкуванні з колегами з інших країн, участь у міжнародних дослідницьких та природоохоронних ініціативах.

Визначено, що ефективне формування іншомовної комунікативної компетентності можливе лише за умови поєднання лінгвістичної та професійної складових навчального процесу, впровадження компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів. Структурними компонентами ІКК виступають мотиваційний, функціональний та рефлексивний, кожен з яких потребує окремого педагогічного супроводу й методичного забезпечення.

Результати педагогічного експерименту засвідчили ефективність впровадження професійно орієнтованого навчального курсу, спрямованого на розвиток іншомовної комунікації в екологічному контексті. Застосування інтерактивних, комунікативних і проектних методів навчання дозволило значно підвищити рівень сформованості ІКК у студентів-екологів, посилило їхню мотивацію до вивчення іноземної мови, розширило можливості для самореалізації та професійного самовизначення.

Підкреслено важливість педагогічних умов, які сприяють створенню активного іншомовного освітнього середовища, наближеного до реальних професійних ситуацій. До таких умов віднесено: інтеграцію змісту мовної та фахової підготовки, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, створення ситуацій міжнародної взаємодії, розвиток рефлексивних умінь студентів.

Таким чином, формування іншомовної комунікативної компетентності має розглядатися як комплексний педагогічний процес, що охоплює не лише розвиток мовленнєвих умінь, а й формування професійної мотивації, особистісної активності та здатності до професійного зростання в умовах глобалізованого світу. Перспективними напрямами подальших досліджень є вивчення динаміки розвитку ІКК у процесі фахового становлення, розробка цифрових ресурсів для її формування та аналіз впливу міждисциплінарних освітніх стратегій на якість мовної підготовки майбутніх екологів.

Література:

1. Горобець О., Горобець С. Підсилення економічної складової у фаховій підготовці майбутніх екологів як один із напрямів підвищення рівня їх професійної компетентності. *Нові технології навчання: збірник наукових праць*. Київ: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2020. Вип. 94. С. 110–114.

2. Демчук Л. І., Алпатова О. М., Кірейцева А. В. Проєктування як стратегія професійної підготовки майбутніх екологів та шляхи його реалізації. *Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій*, 2021. С. 69–78. URL: https://reicst.com.ua/asp/article/view/monograph_teachers_2021_05 (дата звернення: 02.04.2025).

3. Рубель Н. В. Іншомовна професійна підготовка майбутніх екологів у системі екологічної освіти України. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*, 2018. Вип. 8. С. 282–288.

4. Зенякін О. С. Формування іншомовної комунікативної компетентності як складова духовного та інтелектуального навчання здобувачів вищої освіти. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті*, 2022. Вип. 4. С. 330–333.

5. Стрюк А. М. Інноваційні освітні технології: теорія та практика змішаного навчання. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 264 с. URL: https://lib.cdu.edu.ua/pdf/struik_innovatsiini_tekhnolohii.pdf (дата звернення: 02.04.2025).

6. Лозинська Л. Ф., Курах Н. П., Депчинська І. А. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*, 2022. № 1. С. 245–252.

7. Соколова Т. Г. Іншомовна компетентність студентів як компонент професійної мобільності: педагогічний аспект. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2021. № 6 (45). С. 14–17. DOI: https://doi.org/10.15587/2519-4984.2021.245774

8. Зимогляд Н. С. Міжкультурна комунікація у професійній підготовці фахівців природничих спеціальностей. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2023. Вип. 86. С. 141–145. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.86.23

9. Білоус Н. О. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у процесі змішаного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2019. № 1 (69). С. 112–123. DOI: https://doi.org/10.33407/itlt.v69i1.2604

10. Литвиненко І. А., Юхименко Н. В. Професійна підготовка студентів екологічних спеціальностей в умовах інтернаціоналізації освіти. *Освітній простір України*, 2023. Вип. 29. С. 57–64.

References:

1. Horobets, O., & Horobets, S. (2020). Pidsylennia ekonomichnoi skladovoi u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh ekolohiv yak odyn iz napriamiv pidvyshchennia rivnia yikh profesiinoi kompetentnosti [Strengthening the economic component in the professional training of future ecologists as a way to enhance their professional competence]. *Novi tekhnolohii navchannia*, (94), 110–114. [in Ukrainian].

2. Demchuk, L. I., Alpatova, O. M., & Kireitseva, A. V. (2021). Proiektuvannia yak stratehiia profesiinoi pidhotovky maibutnikh ekolohiv ta shliakhy yoho realizatsii [Project-based strategy of training future ecologists and its implementation]. *Naukovo-osvitnii innovatsiinyi tsentr suspilnykh transformatsii*, 69–78. Retrieved from https://reicst.com.ua/asp/article/view/monograph_teachers_2021_05 [in Ukrainian].

3. Rubel, N. V. (2018). Inshomovna profesiina pidhotovka maibutnikh ekolohiv u systemi ekolohichnoi osvity Ukrainy [Foreign language professional training of future ecologists in the environmental education system of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti*, (8), 282–288. [in Ukrainian].

4. Zeniakin, O. S. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti yak skladova dukhovnoho ta intelektualnoho navchannia studentiv [Development of foreign language communicative competence as part of students' spiritual and intellectual education]. *Dukhovno-intelektualne vykhovannia i navchannia molodi v XXI stolitti*, (4), 330–333. [in Ukrainian].

5. Striuk, A. M. (2020). *Innovatsiini osvitni tekhnolohii: teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia* [Innovative educational technologies: theory and practice of blended learning]. Cherkasy: ChNU im. B. Khmelnytskoho. Retrieved from https://lib.cdu.edu.ua/pdf/struik_innovatsiini_tekhnolohii.pdf [in Ukrainian].

6. Lozynska, L. F., Kurakh, N. P., & Depchynska, I. A. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Formation of students' foreign language communicative competence in the process of language learning]. *Akademichni studii. Seriia «Humanitarni nauky»*, (1), 245–252. [in Ukrainian].

7. Sokolova, T. H. (2021). Inshomovna kompetentnist studentiv yak komponent profesiinoi mobilnosti: pedahohichnyi aspekt [Students' foreign language competence as a component of professional mobility: pedagogical aspect]. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 6(45), 14–17. https://doi.org/10.15587/2519-4984.2021.245774 [in Ukrainian].

8. Zymohliad, N. S. (2023). Mizhkulturna komunikatsiia u profesiinii pidhotovtsi fakhivtsiv pryrodnychykh spetsialnostei [Intercultural communication in the professional training of specialists in natural sciences]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, (86), 141–145. https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.86.23 [in Ukrainian].

9. Bilous, N. O. (2019). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv u protsesi zmishanoho navchannia [Formation of foreign language communicative competence of future professionals in blended learning]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 1(69), 112–123. https://doi.org/10.33407/itlt.v69i1.2604 [in Ukrainian].

10. Lytvynenko, I. A., & Yukhymenko, N. V. (2023). Profesiina pidhotovka studentiv ekolohichnykh spetsialnostei v umovakh internatsionalizatsii osvity [Professional training of students of environmental specialties under the conditions of education internationalization]. *Osvitnii prostir Ukrainy*, (29), 57–64. [in Ukrainian].

УДК 378.6(510)

https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4(44)-1219-1227

Жень Фушен здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків, тел.: (066) 181-01-20, https://orcid.org/0009-0002-0890-8059

Кін Олена Миколаївна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків, тел.: (068) 744-26-76, https://orcid.org/0000-0002-1935-6483

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У КИТАЙСЬКІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ.

Анотація. Статтю присвячено висвітленню проблеми академічної доброчесності в КНР. З'ясовано, що дослідження питань академічної доброчесності в КНР набуває дедалі більшої актуальності через низку проблем, таких як недостатнє регулювання наукової підготовки, низький рівень академічної культури студентів, розвиток цифрових технологій та недосконаліть систем перевірки текстів. Показано, що посилений контроль за написанням дисертацій та використання спеціалізованих програм підвищують якість наукових робіт. Встановлено, що китайська система академічної доброчесності розвивалася поступово, починаючи з 2008 року, коли вперше було впроваджено програмне забезпечення для перевірки текстів.

У статті висвітлені заходи урядової політики стосовно вирішення проблем дотримання вимог академічної доброчесності восвіті та науці. Проаналізовано такі документи, як «Заходи щодо боротьби з шахрайством при захисті дисертацій» (2013), «Висновки щодо посилення системи забезпечення якості» (2014), «Заходи щодо запобігання академічних порушень» (2016 р.), «Висновки щодо подальшого суворого регулювання якості освіти» (2020) та «Заходи щодо вибіркової перевірки бакалаврських робіт» (2021). У документах визначено основні види академічних порушень, встановлено вимоги до стандартів дисертаційних робіт, прописано механізми моніторингу доброчесності в освітніх закладах, алгоритми перевірки та покарання за порушення. Особлива увага акцентована на превентивних заходах, необхідності розробки навчальних програм з академічної доброчесності, підвищенні відповідальності освітніх закладів за дотримання стандартів. У КНР створено загальну інформаційну систему, яка фіксує порушення академічної доброчесності, а університети зобов'язані публічно оголошувати результати розслідувань випадків порушень норм академічної доброчесності.